

## **PSA-Diaspora en Investeerders-DIALOOG**

Zaal Rhône, Amsterdam — 3 mei 2026

### *Drie samenhangende lijnen*

Surinamer zijn vóór investeerder zijn · Oil & Gas (Plus) · De keuze van  
2050

*verrijkt met PSA-plus,*

*Wet Staatsverbondenheid en*

*bilateraal Tweede Wijzigingsprotocol TOS*

**dr.h.c. ir. M.A. Adhin**

Voorzitter van De Nationale Assemblée van de Republiek Suriname

*3 mei 2026*

*Excellentie ambassadeur Panka, geachte aanwezigen, dames en heren — goedenavond.*

*Ik dank u, ambassadeur, voor de uitnodiging en voor de zorg waarmee deze bijeenkomst is voorbereid. Dat de Ambassade van de Republiek Suriname in Nederland en het voorzitterschap van De Nationale Assemblée vanavond hier samenkomen, is geen formaliteit. Beschouw het als een institutioneel signaal: dat de relatie tussen Suriname en zijn diaspora niet enkel overgelaten kan worden aan toeval, (en ik zie de ambassadeur moeite doen onlangs door met de diaspora media te praten), niet aan welwillende particulieren of slechts aan een conferentie eens in de vijf jaar. Nee, de relatie mag verankerd worden in het werk van de instituties die ons land samen dragen.*

### **De drie lijnen — als gespreksonderwerpen, niet als verhandeling**

*Ik heb vanavond drie lijnen meegebracht. Ik noem ze lijnen, geen toezpraken, omdat ik ze met u wil bespreken — niet aan u wil verhandelen. Drie lijnen die in elkaar grijpen en die samen de relatie tussen Suriname en Personen van Surinaamse afkomst moeten ordenen. PSA voelt niet dichtbij en warm genoeg in mijn beleving en zeggen wij vaak diaspora.*

*De eerste lijn gaat over wie wij zijn. Surinamer zijn, vóór investeerder zijn. Een juridische thuiskomst van vierhonderdduizend Surinamers wereldwijd, die sinds 1975 buiten ons rechtsbestel zijn gezet en die wij eindelijk weer naar binnen moeten halen — niet als gunst, maar als herstel.*

*De tweede lijn gaat over wat wij doen. Oil & Gas — met een nadrukkelijke plus. Suriname ontwikkelt zich niet alleen als*

*olienatie, maar ook als strategisch knooppunt in de regio. Olie financiert de transitie; Olie-natie zijn is niet de bestemming. En in dat knooppunt — let goed op — heeft elke beroepsgroep in deze zaal een rol. Niet alleen wie in de offshore werkt.*

*De derde lijn gaat over waarheen wij gaan. De keuze van 2050. Niet over de spelers van vandaag, niet over de regering van morgen, de keuze die wij collectief, hier in deze zaal en daar in Paramaribo, in de komende vijf jaar maken; dat is 'm. Wordt het een Suriname dat op zijn grondstoffen leunt, of een Suriname dat van zijn grondstoffen een fundament maakt voor instituties, veiligheid, kennis, talent en groei.*

## **De kanteling**

*En voordat ik die drie lijnen openleg, wil ik u één ding zeggen — als de zin waaraan u deze hele avond mag afmeten.*

*Voordat wij praten over wat ú kunt doen voor Suriname, wil ik praten over wat Suriname moet doen voor ú.*

*Vijftig jaar lang, sinds de Toescheidingsovereenkomst van 25 november 1975, heeft Suriname zijn eigen mensen tot vreemdeling verklaard om hen vervolgens uit te nodigen om als investeerder terug te keren. Vijftig jaar lang hebben wij gevraagd: wat brengt u? — voordat wij ooit hebben gevraagd: wat heeft u verloren? Liefst keer ik die volgorde om. En ik doe dat niet uit nostalgie, ook niet uit verontschuldiging, maar ten behoeve van helderheid: een staat die zijn eigen onderdanen behandelt als externe partners, kan geen echte partner zijn van wie hij eigenlijk is.*

## **Mijn rol — wat ik wel en wat ik niet kan toezeggen**

*Een laatste woord vooraf. Ik sta hier als Voorzitter van De Nationale Assemblée. Ik ben niet de uitvoerende macht. Ik kan geen ambassade openen, geen Diaspora Bond uitgeven, geen ministerieel besluit tekenen.*

*Wat ik wel kan: ik kan agenderen. Ik kan prioriteren. Wetgeving. Controle op de regering. Ik kan zorgen dat dossiers die jaren zijn blijven liggen, eindelijk worden behandeld. Ik kan een parlement leiden dat zichzelf eerlijk beoordeelt. En ik kan deze drie lijnen, die ik vanavond met u bespreek, naar Paramaribo meenemen, en ik zal ze niet “verlangens” noemen van een PSA-diaspora, maar als ingrediënten van een wetgevingsagenda waaraan u mij mag afrekenen.*

*Aan het werk dan.*

## Lijn 1 — Surinamer zijn vóór investeerder zijn

---

### Het probleem in één regel

*400 – 500 duizend Surinamers wereldwijd. Ongeveer 350 duizend hier in Nederland. Vijftig jaar buiten ons rechtsbestel. En de wet die dat veroorzaakt staat in artikel 4 lid 4 van onze Wet op de Nationaliteit en het Ingezetenschap: verlies van rechtswege bij vrijwillige verkrijging van een andere nationaliteit. En aan Nederlandse zijde precies dezelfde grendel — artikel 15 lid 1 sub a van de Rijkswet op het Nederlanderschap. Twee landen, één spiegel. Wie in 1975 niet werd vrijgesteld, en wie daarna naturaliseerde, verloor. Punt.*

*Dat is de pijn van 1975. Meer dan een verlies van een paspoort. De juridische amputatie van een identiteit die emotioneel, cultureel en biografisch nooit is opgehouden.*

### De omkering

*PSA is geen externe partner van de Surinaamse staat. PSA is de Surinaamse staat zelf, in een andere geografische manifestatie. Wat u toekomt is geen gunst maar herstel. Wat u brengt is geen investering maar deelname.*

*En wat u vraagt — wat u in werkelijkheid altijd heeft gevraagd, ook als het niet zo is geformuleerd — is niet automatisch alle rechten van een ingezetene. U vraagt het recht om Surinamer te kunnen zijn. Juridisch. Emotioneel. Symbolisch. Zonder daarvoor het Nederlanderschap, het Belgisch staatsburgerschap of welke andere nationaliteit dan ook op te hoeven geven. Zeker geen claim op de Surinaamse staatskas. Dat is een claim op de Surinaamse rechtsorde.*

## **Vier sporen — wat ik heb aangehoord en concreet meeneem naar Paramaribo**

*Ik wil vier sporen met u delen. Niet als beleid, want dat is aan de regering. Als wetgevingsagenda en parlementaire diplomatie, want dat is aan ons in De Nationale Assemblée — en aan onze collega's in Den Haag. Onlangs hebben wij nog een bezoek gehad van de tweede kamer voorzitter aan ons parlement in Suriname.*

*Het parlement is de volksvertegenwoordiging en wij luisteren. Na heel wat van u de afgelopen maanden gehoord te hebben (sommige zelfs jaren) kan ik de voorstellen kunnen categoriseren in de volgende 4 sporen aan voorstellen door u gedaan.*

*Spoor één voorstel:*

*Geen wetswijziging nodig. Een staatsbesluit volstaat. Verlenging van de PSA-status van vijf naar tien jaar. Verruiming van de verblijfsperiode van twaalf naar vierentwintig maanden aaneengesloten. Fiscale faciliteit op invoerrechten voor remigranten. Het recht op één eigen woning voor PSA-houders, onder beding van een vijfjarige bezitstermijn. En een één-loket-functie in Brussel, Antwerpen, Washington, Miami, Cayenne en Paramaribo. De cijfers spreken: na de tariefverlaging van november vorig jaar werden in de eerste maand zesendertighonderd PSA-aanvragen ingediend — een aantal dat normaal in een heel jaar werd bereikt. In februari is die verlaging definitief geworden. Wat dit pakket naar uw zeggen*

*zou doen, is geen incrementele verbetering meer, maar een schaa sprong.*

*Spoor twee voorstel:*

*Hier komt mijn eigen mandaat in beeld. In november 2014 is een initiatiefvoorstel ingediend door zes leden uit drie fracties — de Wet Staatsbelang, met als hoofdindiener Hesdy Pigot, samen met Patrick Kensenhuis, Guno Castelen, Arthur Tjin-A-Tsoi, Asiskumar Gajadien en Ronny Asabina. Dit voorstel ligt onbehandeld. Ik ben bereid onder dit voorzitterschap het op de agenda te plaatsen — maar in fundamenteel herontworpen vorm, voorgesteld onder een nieuwe werknaam: de Wet Staatsverbondenheid.*

*Na consultaties hier en in Suriname zou dat moeten inhouden: Staatverbondenheid, niet meer als aanvraagprocedure, maar als verkrijging van rechtswege op grond van objectieve criteria. Want alleen zo voorkomen wij dat onze topsporters en specialisten hun Nederlanderschap verliezen — wat onder de oude formulering onvermijdelijk was. Daarnaast: een wijziging van artikel 4 lid 4 van de Wet op de Nationaliteit en het Ingezetenschap met uitzonderingsclausules voor het cohort van 1975, voor sport en wetenschap, en voor afstammelingen tot de derde graad.*

*Dit spoor vereist wel — en hier zou ik moeten praten tot mijn collega-Voorzitter in Den Haag — een Tweede Wijzigingsprotocol bij de Toescheidingsovereenkomst van 1975. Want voor de bilaterale erkenning van wat wij eenzijdig in Suriname regelen, hebben wij Nederland nodig. Dat is*

*parlementaire diplomatie. En dat is in mijn perceptie het agenderen waard ja.*

*Spoor drie voorstel: de invoering van een PSA-plus — geen volwaardige nationaliteit, dus geen verlies van Nederlanderschap of welke andere nationaliteit dan ook. Wel ruime rechten voor afstammelingen tot de vijfde generatie. Levenslang multi-entry, fiscale gelijkstelling in lokale aanbesteding, eigendomsrecht voor één woning, automatische opname in het PSA-register zonder vervaltermijn.*

*Spoor vier voorstel— dat lijkt als een horizon. Een grondwettelijk anker. Een toevoeging aan artikel 3 van onze Grondwet die de duurzame band tussen Suriname en zijn PSA-diaspora verankert als wettelijk te beschermen waarde. Daarmee maken wij elke toekomstige uitholling — door welke regering dan ook — grondwettelijk toetsbaar. Dit is geen agenda voor slecht het heden. Dit is de horizon waaraan wij kunnen werken.*

*Aldus. Deze ingredienten neem ik mee naar Paramaribo en breng het in debat met de Regering en het Parlement.*

*Er bleken na velen van u gehoord te hebben, drie maatregelen — de PSA-verlenging, de Wet Staatsverbondenheid, en de codificatie van het Diaspora Directoraat — al snel op de rol te kunnen. Daarvoor heb ik een agenderingsbevoegdheid en*

*daarvoor heb ik geen bijzondere meerderheid nodig, maar wel regeringsbetrokkenheid.*

*De PSA-plus, en de wijziging van artikel 4 en het Tweede Wijzigingsprotocol — die vragen coalitie-overschrijdende samenwerking en parlementaire diplomatie met Nederland. En precies daar ligt een kans. Want wetgeving die door alle fracties wordt gedragen en bilateraal verankerd is, wordt zelden teruggedraaid. En dat is wat wij kunnen achterlaten: niet een wet die later weer kan worden geschrapt, maar een rechtsorde die in 2050 nog overeind staat.*

## **Lijn 2 en Lijn 3— Oil & Gas (Plus) en Suriname in 2050**

*In 2028 produceert het GranMorgu-veld zijn eerste vat olie. 220 duizend vaten per dag, uit een veld met geraamde reserves van 750 miljoen vaten. Vanaf dat moment krijgt Suriname een staatsinkomen dat structureel boven het hele bruto binnenlands product van 2024 uitstijgt. Voor de eerste vijf jaar — afhankelijk van de olieprijs tussen 45 en 85 dollar per vat — raamt de Strategische Groep voor Olie- en Gasbeleid de inkomsten op vijf tot negen miljard USD; cumulatief, over twintig tot vijfentwintig jaar, 16 tot 26 miljard USD. Geen klein bedrag voor een land van pakweg 700 duizend ingezetenen.*

*Suriname heeft beter onderhandeld dan Guyana. 6,25 procent royalty tegenover hun 2 procent. Ring-fencing per veld waar Guyana dat niet heeft. Een R-factor in plaats van een vaste vijftig-vijftig-verdeling. En een aparte winstbelasting van zesendertig procent. Het overheidsaandeel stijgt na 2038 boven de zestig procent — bijna drie*

*keer dat van Guyana. Dat is geen verkoop. Het is een Surinaamse nationale prestatie. Geen partijpolitieke prestatie, geen regering of Staatsolie prestatie alleen — maar een nationale prestatie.*

*Maar — en ik zeg dit met nadruk — wie Suriname presenteert als een olieland in opkomst, doet drie dingen tegelijk die strategisch verkeerd zijn. Het maakt het land kwetsbaar voor één variabele: de olieprijs. Het versterkt onbedoeld de internationale klimaatkritiek dat het meest beboste land ter wereld zijn toekomst gokt op fossiele brandstoffen. En het belangrijkste — voor déze zaal: het sluit precies die PSA-diaspora-segmenten uit die niet in olie willen werken. En dat is, kijk eens om u heen, ongeveer tachtig procent van wie hier vanavond zit.*

### **Eerste laag — de zes Plus-sectoren**

*Ik wil iets met u doen. Steek uw hand op als u in de zorg werkt. — Goed, ik zie u. — In het onderwijs. — Mooi. — In ICT, in cybersecurity, in data. — In agro of de bredere voedselketen. — In hospitality, in toerisme. — In financiën, accountancy, juridisch. — In creatief ondernemerschap, media, design. — In logistiek, haven of luchtvaart.*

*Iedereen in deze zaal heeft een hand opgestoken. En precies daar zit de Plus. Want naast olie en gas — die de transitie financieren, niet de bestemming zijn — bouwt Suriname langs drie lagen tegelijk. Zes Plus-sectoren waar elke beroepsgroep in deze zaal een rol heeft. Vier hub-dimensies waar Suriname zich als regionaal knooppunt vestigt. En als ruggengraat: een services-economie waarin ICT, finance en consultancy de grootste verdienstroom van 2050 zullen zijn. Voordat*

*ik die drie lagen loop, één getal dat u bij u mag houden: deze zaal — de PSA-diaspora — stuurde vorig jaar al 160 miljoen dollar formeel naar Suriname terug, waarvan 71 procent vanuit Nederland. U bent dus niet de toekomstige investeerder. U bent de bestaande financier. En wat ik u vanavond voorstel is: laten wij van financier medeauteur maken.*

*Eén: agro. Wij waren ooit de Caribische rijstschuur — Nickerie heeft het cluster, het water, het land. Maar agro is breder dan rijst. Wij importeren nu groente, fruit en eiwitten — voor honderd miljoen dollar per jaar — terwijl wij beschikken over de bodem, het zoetwater en het klimaat om netto-exporteur te worden in alle drie. Voedselveiligheid voor onze eigen bevolking eerst; daarna surplus-export naar de hele Cariben. Wat dat vergt: agro-fintech, exportlogistiek, koelketens, EU-certificering, en glastuinbouw-expertise. En dat zit in déze zaal.*

*Twee: water. Suriname heeft per hoofd van de bevolking het hoogste zoetwateroverschot ter wereld. Bottling, irrigatietechnologie, regionale export naar de Cariben — dat is een sector die nog moet ontstaan. En de mensen die hem kunnen bouwen, zitten hier.*

*Drie: goud. Newmont-Merian draait. De kleinmijnbouw is in transitie. Wat nodig is: ketenformalisering, certificering, value addition — niet meer ruwe export, maar afgewerkt product. Wie hier in juridische compliance of in supply chain werkt, dat is uw markt.*

*Vier: carbon credits. Wij zijn het meest beboste land ter wereld. 92 procent. Carbon-negatief sinds ons ontstaan. TotalEnergies heeft al een aankoopintentie van vijftig miljoen dollar getekend. Japan en Singapore tonen interesse. Wat ontbreekt is de financiële structurering en internationale verkoop. De regering en het ministerie van Olie, Gas en Milieu begrijp ik is er drukdoende mee bezig. Wie hier in finance, in verzekeringen, in ESG-consultancy werkt — daar is uw rol.*

*Vijf: medical tourism. Tussen Nederland en de Cariben. Nederlandstalig medisch personeel. Een fractie van de Nederlandse zorgkosten. Specialisten, klinieken, verzekeringsstructuren. Voor wie in zorg werkt: u bent niet de uitzondering, u bent de hoofdrolspeler.*

*Zes: eco-toerisme. Amazone-toegang, biodiversiteit, lodge-ontwikkeling, marketing. Wie in hospitality werkt of in marketing — daar is uw natuurlijke aansluiting.*

### **Suriname als knooppunt — vier hub-dimensies**

*En dan — voordat ik afsluit — wil ik één formulering met u delen die voor mij de kern is van wat ik vanavond aankondig. Suriname ontwikkelt zich niet alleen als olienatie, maar ook als strategisch knooppunt in de regio. Wat wij moeten doen is, een verschuiving — van een resource-based identity naar een network-based identity. Het is het verschil tussen een land dat zich definieert door wat het uit de grond haalt, en een land dat zich definieert door waar het in de regio voor staat.*

*Die positionering heeft vier dimensies waar wij ons als knooppunt kunnen vestigen. Eén — financiële hub: regionale bankknooppunt, modernisering van onze Bankwet, een Surinaamse effectenbeurs. Twee — logistieke hub: de haven van Paramaribo, de luchthaven Johan Adolf Pengel, regionale verbindingen tussen Cariben en Brazilië en een diepzee haven.*

*Drie — digitale hub: datacentra, glasvezel, een Wet Digitale Infrastructuur en Cybersecurity die in CARICOM nog niet echt bestaat. En vier — educatieve hub: regionaal centrum voor TVET en hoger onderwijs, met Nederlandstalig én Engelstalig curriculum, in samenwerking met collega's in Wageningen UR, en TU Delft en NHL Stenden.*

### **De ruggengraat — services als grootste verdienstroom**

*En onder al wat ik tot nu toe heb genoemd ligt iets dat misschien niet de meest dramatische cijfers heeft maar wel de grootste. In het services-scenario van het Suriname 2050 is de grootste verdienstroom in 2050 niet olie, niet rijst, niet goud — maar de bredere services-economie. ICT, financiële dienstverlening, juridische en consultancy-dienstverlening, creatieve industrie. Tussen 30 en 35 procent van het bruto binnenlands product. 80 tot 100 duizend banen. Dat is groter dan elke andere sector apart. En precies daar — bij de software-engineers, fintech-ondernemers, advocaten, accountants, designers en consultants in Surinaams-Nederlandse hand — heeft Suriname de meest geconcentreerde PSA-diaspora-expertise. Wie in een van deze beroepen werkt en denkt 'mijn werk past niet bij Suriname': u zit fout. Uw werk is precies de ruggengraat.*

### **Afreximbank — wat snel al kan financieren**

*En dan — kijk, dit is geen toekomstmuziek — drie weken geleden heeft Afreximbank in Paramaribo aangekondigd dat het via een vijf-miljard-dollar-faciliteit Surinaamse bedrijven gaat financieren. Niet via overheidskanalen. Direct, of via Hakrinbank, DSB, Finabank. Wie zich nu in Suriname positioneert — als joint venture, als toeleverancier, als servicebedrijf, kan financiering krijgen.*

### **De landingszone — wat vandaag al wettelijk geregeld is, en wat ik moderniseer**

*En naast Afreximbank wil ik u iets vertellen wat de meesten van u — eerlijk gezegd — niet weten, en wat u tegen vrienden moet zeggen die overwegen in Suriname iets te beginnen.*

*Sinds 2002 hebben wij in Suriname een Investeringswet — Staatsblad 2002 nummer 42 — die een pakket fiscale faciliteiten biedt dat in de regio uitzonderlijk is. Willekeurige afschrijving boven vijfduizend dollar investering. Tien procent investeringsaftrek voor milieu-investeringen, twintig procent voor regio-investeringen, boven twintigduizend dollar. Een tax holiday van tien jaar voor nieuwe ondernemingen — tien jaar geen winstbelasting, mits de winsten beneden tweemaal het geïnvesteerd vermogen blijven. Vrijstelling van invoerrecht en omzetbelasting boven tienduizend dollar. Een deviezenvergunning voor terugbetaling van kapitaal, voor uitkering van winst en dividend, voor betaling van interest. Dat is geen toekomstig beleid. Dat is geldend recht van vandaag.*

### **De afsluiting**

*Dus als u vanavond een ondernemer hier ontmoet, of zelf bent, die in Suriname iets doet of wil doen — en eerlijk gezegd, dat is voor een groot deel waarom u hier bent — dan vraag ik u: praat met VSB, met Hakrinbank, met DSB, en laat zich begeleiden via SITA die ook uitgebreid moet worden en een investeringswet 2026 op zijn plaats zou zijn.*

*Ik dank u.*